

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
_____ Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика бізнесу

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)
спеціальність _____ 073 Менеджмент
(шифр і назва)
освітня програма _____ Менеджмент організацій
(шифр і назва)
спеціалізація _____ Менеджмент організацій
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ за вибором
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ Економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “22” червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Крикун Ольга Олександрівна** кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри
економіки та менеджменту

Протокол від “20” червня 2018 року № 13

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (Дорошенко Г. О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна
дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Етика бізнесу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Перший рівень вищої освіти, бакалавр

(назва рівня вищої освіти)

спеціальність (напрямок) 073 Менеджмент

спеціалізація Менеджмент організацій

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи вмінь щодо професійної організації ділового спілкування та розбудови міжособистісних та міжгрупових взаємовідносин в бізнес-середовищі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення теоретичних основ етики бізнесу, визначення сутності, основних принципів, проблем ділових відносин;
- розуміння цілі і призначення моралі як однієї з найбільш важливих форм нормативної регуляції поведінки людей, зокрема, в бізнес-організації;
- використання знання з етики бізнесу на практиці (при організації та проведенні ділових прийомів тощо);
- усвідомлення основних етичних завдань і місця менеджера в керівництві організацією, колективом, ухваленні менеджерських рішень;
- ознайомлення з нормами ділового етикету та його місцем у службовій діяльності з управління організацією;
- формування навичок створення власного іміджу;
- опанування норм та техніки управління міжособовими відносинами у колективі;
- визначення техніки та прийомів розширення ділових контактів і налагоджування зв'язків з потенційними партнерами із різних сфер бізнесу.

1.3. Кількість кредитів: 4

1.4 Загальна кількість годин: 120 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
30 год.	2/4 год.
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	0/4 год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
70 год.	105 год.
Індивідуальні завдання	
5 - год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

Знати і розуміти:

- етичні, психологічні основи етики бізнесу, норми та правила, шляхи їх застосування, особливості етикету в різних умовах трудової діяльності;
- етичні нормативи менеджерської діяльності;
- систему способів і засобів ділового спілкування, стратегії;
- різні форми спілкування: під час індивідуальної бесіди, на переговорах, в аудиторії, тощо;
- класифікацію конфліктів, шляхи їх попередження та розв'язання;
- шляхи формування культури спілкування;
- етичні засади спілкування з іноземцями;
- стилі керівництва, етику поведінки керівника і підлеглого, особливості їх взаємин;

Застосувати знання і розуміння:

- аналізувати конкретні ситуації, розпізнаючи типи людей, рівень їхньої моральності та індивідуальні особливості, що виявляються під час ділового спілкування;
- навчитись обирати способи і засоби ділового спілкування, стратегії відповідно до психологічних і соціокультурних особливостей співрозмовників;
- навчитися застосовувати обрані способи й засоби у процесі спілкування із співвітчизниками та іноземними партнерами під час індивідуальної бесіди й колективного обговорення проблем, у виступах перед різними аудиторіями, на переговорах, при розв'язанні конфліктів та ін.
- аналізувати механізми підвищення етичного рівня організації;

- виховувати в собі особистість, спираючись на принципи відповідальності, чесності, професіоналізму, поваги до інших
- навчитися формувати імідж ділової людини.

Програмні компетентності:

- уміння управляти невербальними комунікаціями у бізнес-діалогах;
- підвищення рівня етичної свідомості менеджерів, засвоєння інструментарію для прийняття етичних рішень на практиці;
- уміння визначати техніки та прийоми розширення ділових контактів і налагоджування зв'язків з потенційними партнерами із різних сфер бізнесу;
- формування навичок опанування норм та техніки управління міжособовими відносинами у колективі.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи етики бізнесу та основні форми ділового спілкування

Тема 1. Етика бізнесу: предмет і специфіка ділової етики

Зміст: Суть, підходи і етапи становлення етики бізнесу. Етичні норми в менеджменті. Етичні принципи та різні перешкоди в бізнесі.

Тема 2. Етика діяльності організації

Зміст: Етика та соціальна відповідальність організації. Етичні норми в діяльності організацій. Підвищення етичного рівня організації. Управління етичними нормами міжособистих відносин у колективі.

Тема 3. Спілкування як науково-практична проблема

Зміст: Визначення поняття "спілкування". Структура і засоби спілкування. Характеристика і зміст спілкування. Механізми дії в процесі спілкування. Перцептивна сторона спілкування: перше враження; тривале спілкування; самоподача в спілкуванні. Комунікативна сторона спілкування. Інтерактивна сторона спілкування. Стили спілкування.

Тема 4. Ділове спілкування, як інструмент етики бізнесу

Зміст: Ділова бесіда як основна форма ділового спілкування. Питання співбесідників і їх суть. Парирування зауважень співбесідників. Прийоми впливу на партнера. Заборонені прийоми під час ділової бесіди.

Тема 5. Невербальні особливості процесі ділового спілкування

Зміст: Кінесичні особливості невербального спілкування (жести, пози, міміка). Проксемічні особливості невербального спілкування. Етика візуального контакту в спілкуванні.

Тема 6. Особливості національних стилів етики бізнесу у різних країнах світу

Зміст: Стили етики бізнесу в США. Стили етики бізнесу в Великобританії. Стили етики бізнесу в Німеччині. Стили етики бізнесу в Угорщині. Стили етики бізнесу в Іспанії. Стили етики бізнесу в Італії. Стили етики бізнесу в Швеції й Швейцарії. Стили етики бізнесу в Китаї. Стили етики бізнесу в Японії. Стили етики бізнесу в Кореї. Стили етики бізнесу в Арабських країнах.

Розділ 2. Практичні засади етики бізнесу

Тема 7. Особливості публічного виступу

Зміст: Підготовка до виступу. Початок виступу. Як завоювати і утримати увагу аудиторії. Як завершити виступ. Презентаційна мова як різновидність публічного виступу. Рекомендації відносно зовнішнього вигляду, манера поведінки, мовлення.

Тема 8. Підготовка проведення і аналіз ділових переговорів

Зміст: Стратегії і динаміка ведення переговорів. Процес підготовки до переговорів. Ведення переговорів. Ведення переговорів за допомогою перекладача. Проведення аналізу результатів переговорів і виконання досягнутих домовленостей. Тактичні прийоми ведення переговорів.

Тема 9. Конфлікти в бізнесі та етичні засоби їхнього подолання

Зміст: Поняття конфлікту і його соціальна роль. Класифікація конфліктів. Типи поведінки людей в конфліктній ситуації. Причини і наслідки конфліктів. Вирішення конфліктів і стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях. Стреси і стресові ситуації.

Тема 10. Суперечки, дискусія, полеміка. Походження й особливості

Зміст: Визначення понять "суперечка", "дискусія", "полеміка". Класифікація видів спорів. Культура спорів.

Тема 11. Ділові прийоми

Психологічні прийоми переконання в спорі. Питання в спорі і види відповідей. Нечесні прийоми. Дозволені і недозволені прийоми.

Тема 12. Імідж ділової людини.

Зміст: Поняття іміджу. Функції іміджу. Форма і зміст іміджу. Правила формування іміджу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1 Основи етики бізнесу та основні форми ділового спілкування												
Тема 1. Етика бізнесу: предмет і специфіка ділової етики	9					7	9					9
Тема 2. Етика діяльності організації	10	2	1			7	10		1			9
Тема 3. Спілкування як науково-практична проблема	10	2	1			7	9					9
Тема 4. Ділове спілкування, як інструмент етики бізнесу	14	4	2			8	10					10
Тема 5. Невербальні особливості процесі ділового спілкування	10	2	1			7	10	1				9
Тема 6. Особливості національних стилів етики бізнесу у різних країнах світу	10	2	1			7	13	2	1			10
Разом за розділом 1	63	14	6	0	0	43	61	3	2	0	0	56
Розділ 2. Практичні засади етики бізнесу												
Тема 7. Особливості публічного виступу	10	2	2		1	6	12	1			1	10
Тема 8. Підготовка проведення і аналіз ділових переговорів	11	4	1		1	6	9	1			1	7
Тема 9. Конфлікти в бізнесі та етичні засоби їхнього подолання	9	2	1		1	6	9	1			1	7
Тема 10. Суперечки, дискусія, полеміка. Походження й особливості	9	2	2		1	5	9		1		1	7
Тема 11. Ділові прийоми	10	4	1		1	5	11				1	11
Тема 12. Імідж ділової людини	8	2	2		1	4	9		1			8
Разом за розділом 2	57	16	9	0	5	32	59	3	2	0	5	49
Усього годин	120	30	15	0	5	70	120	2/4	4	0	5	105

4. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Моральні передумови етики бізнесу	1	1
2	Корпоративна культура і корпоративна етика	2	1
3	Моральні норми і принципи. Притримування моральних норм і принципів в бізнесі	1	
4	Уміння говорити, слухати та формулювати питання	1	
5	Ділова бесіда	1	
6	Етика поведінки в конфліктній ситуації	2	
7	Проведення зборів і нарад, конференцій, виставок	1	1
8	Ділові прийоми і переговори	1	
9	Підготовка проведення і аналіз ділових переговорів	1	
10	Поведінка менеджера в офісі кожного дня	1	
11	Імідж і етикет в діловому житті	1	1
12	Національні особливості ділового спілкування в різних країнах світу	2	
	Разом	15	0/4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Вивчення наукової літератури та конспектування першоджерел до тем 1-12	25	20
2.	Підготовка до виконання самостійної роботи за темою реферату (перелік додається)	25	30
3.	Підготовка до підсумкового семестрового контролю за темами 1-12	25	60
	Разом	75	110

Теми рефератів самостійного вивчення для студентів денної та заочної форми навчання:

1. Етичні основи та історичні відомості послідовників етики, як науки в менеджменті
2. Умови виникнення і значення професійної етики
3. Структура загальної етики. Нормативна етика і метаєтика
4. Моральні передумови етики бізнесу
5. Моральні норми і принципи, які необхідні в бізнесі
6. Соціальні функції професійної етики
7. Корпоративна культура і корпоративна етика
8. Ділове спілкування як форма організаційної діяльності корпоративних органів управління.
9. Етичний кодекс в професії менеджера

10. Корпорації і групи стейкхолдерів, їх етичні норми поведінки
11. Організаційні і економічні чинники, що впливають на етичну поведінку в організації
12. Поведінкові компетенції фахівців в бізнесі: успіхи і допущені помилки
13. Етика поведінки бізнесмена в процесі підприємницької діяльності
14. Методика співбесіди під час прийняття на роботу
15. Етика поведінки в конфліктній ситуації
16. Уміння говорити, слухати та формулювати питання
17. Культура мови і принципи мовної поведінки менеджера
18. Етика проведення ділових прийомів і переговорів
19. Етика проведення зборів і нарад, конференцій, виставок
20. Поведінка менеджера в офісі кожного дня
21. Імідж і етикет в діловому житті
22. Стиль та імідж ділової людини
23. Імідж ділової жінки та чоловіка
24. Особливості міжнародного спілкування
25. Національні особливості ділового спілкування в різних країнах світу

Підготовка і презентація реферату. Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти

Написання реферату ставить за мету отримання навичок науково-дослідницької роботи, в процесі якої студент має навчитись самостійно працювати з літературою, науковими публікаціями вітчизняних та зарубіжних вчених, узагальнювати отриману інформацію та логічно викладати свої думки з приводу того чи іншого питання.

Структура реферату має включати: вступ, у якому автор має розкрити актуальність обраної теми та основні завдання дослідження; основну частину, яка складається з двох-трьох розділів; висновки, що містять стисле викладення основних результатів роботи; список використаної літератури (перелік джерел надається в алфавітному порядку у відповідності з правилами бібліографічного оформлення).

Зміст роботи треба викладати стисло, лаконічно, не припускаючи повторень та непотрібних відступів від теми. Текст реферату має бути написаний чітким, розбірливим почерком без пропусків та скорочень слів або набраний на комп'ютері.

Загальний обсяг реферату 6-10 сторінок друкованого тексту з міжрядковим інтервалом 1,5; шрифт Times New Roman (Times New Roman Cyr) № 14 на аркушах паперу формату А-4. На сторінках залишаються поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє та нижнє – 20 мм. Номери сторінок проставляються у верхньому правому кутку. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться.

Виступаючи з рефератом на семінарському занятті, студент має стисло обґрунтувати актуальність обраної теми, викласти суть питання, зосередити увагу на дискусійних та проблемних аспектах, висловити власне бачення можливостей розв'язання тих чи інших проблем. При цьому необхідно вільно володіти матеріалом, бути готовим надати повну та ґрунтовну відповідь на запитання викладача та студентів групи. Доповідь з реферату не повинна перевищувати 5-7хв.

Оцінюється правильно оформлений реферат, змістовний, логічно послідовний, з посиланнями на літературу в 4 бали.

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання контрольної роботи студентом денної та заочної форми навчання. Варіанти завдань в навчально-методичному комплексі дисципліни.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Етика бізнесу» застосовуються наступні методи контролю: письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, як практичних завдань та написання поточних контрольних робіт. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення загальної підсумкової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на лекційних та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- підготовка рефератів та участь у дискусіях.

Основними завданнями контролю є:

- оцінювання рівня засвоєння студентами програмного матеріалу дисципліни на протязі семестру;
- мотивація студентів до систематичної активної роботи протягом семестру;
- інформування студентів про якість їхньої роботи з вивчення дисципліни.

2. Виконання поточних контрольних робіт.

Результати семестрового заліку – «зараховано» або «не зараховано», виводиться за сумою балів, набраних студентом протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного й проміжного контролю), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни.

9. Схема нарахування балів

Підсумковий семестровий контроль при проведенні семестрового заліку

для очної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота												Сума	
Розділ 1						Розділ 2				Контрольні роботи, передбачені навчальним планом			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		КР 1
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100

T1, T2 ... T12 – теми розділів

для заочної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота												Сума	
Розділ 1						Розділ 2				Контрольні роботи, передбачені навчальним планом			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		КР 1
		6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

T1, T2 ... T12 – теми розділів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Зусін В.Я. Етика та етикет ділового спілкування/ В.Я. Зусін// Навчальний посібник: 2-е вид., перероб. і доп. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 224 с.
2. Стоян Т.А. Діловий етикет: моральні цінності і культура поведінки бізнесмена/ Т.А.Стоян // Навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2004. – 232с.
3. Чмут Т. К. Етика бізнесу: Навч. посіб. / Т. К.Чмут, Г. Л. Чайка, М. П. Лукашевич, І. Б. Осечинська — 2-те вид., стер. — К. : МАУП, 2003. — 208 с.
4. Радченко С.Г. Етика бізнесу/ С.Г.Радченко // Практикум. Навчальний посібник, 2009. – 192 с.

Допоміжна література

1. Андреева И. В. Этика деловых отношений / Андреева И. В. – СПб. : Вектор, 2006. – 160 с.
2. Архангельский Г. От личной эффективности к корпоративному стандарту // Управление персоналом. – 2006. – № 17. – С. 9-15.
3. Афанасьев І. Діловий етикет. Етика ділового спілкування / І. Афанасьєв. – К. : —Альтерпрес, 2003. – 368 с.
4. Бороздина Г. В. Психология делового общения. — М. - 2004. – 295с.
5. Бралатан В. П. Професійна етика : навч. посіб. / В. П. Бралатан, Л. В. Гуцаленко, Н. Г. Здирко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 252 с.
6. Гах Й. Етика ділового спілкування: навч. посіб. / Й. Гах. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 158 с.
7. Гестеланд Р. Кросс-культурное поведение в бизнесе / Р. Гестеланд. – Днепропетровск: Баланс-клуб, 2003.
8. Гриценко Т. Б . Етика бізнесу. Навчальний посібник. - К. : Центр учбової літератури, 2007.- 344 с.
9. Ділові контакти з іноземними партнерами : нав.-практ. посіб. / за ред. І. І. Тимошенка. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 284 с.
10. Данильченко Т. Особливості формування першого враження / Т. Данильченко // Соціальна психологія. – 2004. – № 3. – С. 132-134.
11. Данильчук Л. А. Основы имиджа и этикета : учеб. пособие / Л. А. Данильчук. – К. : Кондор, 2004. – 234 с.
12. Дахно І. І. Ділова кар'єра : навч. посіб. / І. І. Дахно. – К. : ЦУЛ, 2011. – 528 с.
13. Дикинсон С. Презентация. Технология успеха / С. Дикинсон / Пер с англ. А. Логвинская. – М., Олимп–Бизнес, 2003. – 256 с.
14. Діловий етикет у міжнародному бізнесі : [навч. посіб.] / В. В. Снітинський, Н. Б. Завальницька, О. О. Брух. – Львів. : —Магнолія-2006||, 2009. – 287 с.
15. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління : навч. посібник / Дуткевич Т. В. . – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 456 с.
16. Етика ділового спілкування : навч. посіб. / [Воронкова В., Беліченко А. Г., Мельник В. В., Ажажа М. А.]. – Львів. : Магнолія 2006, 2009. – 312 с.
17. Етика та психологія ділових відносин: Навчальний посібник/ За редакцією проф. Андреевої Т.Є. — Харків: Бурун Книга, 2004.—144с.
18. Кановская М.Б. Деловой этикет для успешных людей. – М.:АСТ;СПб.: Сова, 2005. – 189с.
19. Кановская М. Б. Деловой этикет для успешных людей. – М. : АСТ; СПб. : Сова, 2005. – 189 с.
20. Ким Джонсон Гросс, Джефф Стоун. Дресс-код. Путеводитель по деловому стилю для успешных женщин. Издательство: 2008, Эксмо, 208с.
21. Ким Джонсон Гросс, Джефф Стоун. Дресс-код. Путеводитель по деловому стилю для успешных мужчин. Издательство: 2007, Эксмо, 192с.

22. Кузнецов И. Н. Деловая этика и деловой этикет / И. Н. Кузнецов. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2007. – 256 с.
23. Ладатко Л.В. Этика и культура управления: Учебник / Л.В. Ладатко. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2006. – 320 с.
24. Ломачинська І. М. Професійна етика / І. М. Ломачинська. – К. : Університет —Україна, 2005. – 237 с.
25. Миронова О. М. Конфліктологія : навчальний посібник / О. М. Миронова, О. В. Мазоренко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 168 с.
26. Мишаткина Т.В. Этика: Учебное пособие. 5-е изд. / Т. В. Мишаткина, З. В. Бражникова, Н. И. Мушинский и др. – М. : Новое знание, 2008. – 584 с.
27. Мицич П. Как проводить деловые беседы: Сокр пер. с серб.-хорв. /Общ. ред. предисл. и послелов. В. М. Шепеля; Пер. М. Б. Беляковский. – 2-е изд, с етр. – М. ; Экономика, 1987. – 208 с.
28. Мовчан В. С. Етика : навч. посіб. / В. С. Мовчан. – [3-тє вид., випр. й доп.]. – К. : Знання, 2007. – 483 с.
29. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2007. — 359 с.
30. Портнова Г. Формуємо діловий імідж / Г. Портнова // Секретарь-референт. – 2009. – №1-2. – С. 98-102.
31. Радевич – Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. / Я. Радевич – Винницький. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2006. – 291 с.
32. Разин А. В. Этика: учебник / А. В. Разин. – М. : Инфра-М, 2016. – 416 с.
33. Седова Л. Н. Этика бизнеса : учебное пособие. Ч. 1 / Л. Н. Седова, А. А. Малюкина. –Х. : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнецца, 2014. –492с.
34. Скворцов А. А. Этика учебник для бакалавров / А. А. Скворцов, под общей ред. Гусейнова А. А. – 2-е изд. доп. и испр. – М. : Издательство Юрайт, 2014. – 310 с.
35. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера: навч. посіб. / Л. Скібіцька. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 191 с..
36. Смиронов Г. Н. Этика деловых отношений : учебник / Г. Н. Смиронов. – М. : Проспект, 2016. – 272 с.
37. Сокол И. А. Современный этикет. – Харьков: Фолио, 2005. – 477с.
38. Спивак В. А. Деловая этика: Учебник и практикум \ В. А. Спивак. . – М. : Издательство Юрайт, 2016. – 522 с.
39. Теория морали и этика бизнеса / под ред. В.А. Гвозданного. – М.: ИНФРА-М, 1995.
40. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура: діловий етикет : [навч. посіб.] / Н. Л. Тимошенко. – К. : Знання, 2006. – 391 с.
41. Хміль Ф. І. Ділове спілкування : навч. посіб. / Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2004. – 280 с.
42. Шавкун І. Г. Етика бізнесу: Навчально-методичний посібник для виконання аудиторної роботи (лекційної та практичної) з навчального курсу

«Етика бізнесу» для студентів напряму підготовки «Менеджмент» / І. Г. Шавкун – Запоріжжя : ЗНУ, 2010. – 83 с.

43. Честара Дж. Деловой этикет / Дж. Честара. – М.: Зерцало, 2003.

44. Чугаєнко Ю. О. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет : навч. посіб. / Ю. О. Чугаєнко. – К. : Нац. акад. упр., 2011. – 164 с.

45. Уткин Э. А. Этика бизнеса / Э. А. Уткин. — М.: Изд. "Зерцало", 1998. - 256 с.

46. Чмут Т. К., Чайка Г. Л. Етика ділового спілкування: Навч. посіб. — 5-те вид., стер. — К.: Вікар, 2006. — 223 с.

Інформаційні ресурси

1. Перша українська електронна бібліотека підручників - <http://pidruchniki.com.ua>

2. Мораль и этика - <http://ethicscenter.ru/>

3. Корпоративная социальная ответственность - <http://csrjournal.com>

4. Електронне видання журналу «Персонал» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://personal.in.ua/>.

5. Інтернет-портал для управлінців Менеджмент.com.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua/about.php>

6. Електронне видання «Діловий вісник» - виробничо-практичний журнал Торгово-промислової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucci.org.ua/synopsis/dv/aboutdv.ua.html>.

7. Електронне видання журналу «Контракти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archive.kontrakty.ua/>.

Рекомендоване методичне забезпечення:

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Етика бізнесу».